

SMartCoop

Coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid met sociaal oogmerk

Speciaal verslag met betrekking tot de verwezenlijking van het sociaal oogmerk

I. Inleiding

In overeenstemming met de bepaling rond Vennootschappen met Sociaal Oogmerk in de huidige vennootschapswetgeving en zoals onze statuten aangeven in artikel 3, verbindt de raad van bestuur van SMartCoop zich ertoe om jaarlijks een speciaal verslag te publiceren met betrekking tot de realisatie van het sociaal doel van de coöperatie.

De wettelijke vereisten rond de inhoud van dit verslag zijn momenteel zeer vaag. Daarbij komt de onzekerheid rond het voortbestaan van de notie 'Sociaal Oogmerk' naar aanleiding van de op til zijnde hervorming van de vennootschapswetgeving.

Ondanks deze vraagtekens lijkt het ons toch essentieel om dit verslag te maken in de geest van het sociale doelstelling die de coöperatie voor ogen heeft.

II. Doel

Zoals blijkt uit de criteria hieronder, is het meten van de impact en van de realisatie van het sociaal doel niet evident. Sommige indicatoren zijn concreet, tastbaar en meetbaar en andere zijn dat veel minder.

De voorliggende nota wil een aantal grote lijnen schetsen, voorafgaand aan een duidelijker afgelijnd kader waarbinnen in de toekomst een verslag moet geschreven worden rond de realisatie van ons sociaal oogmerk. De voorbeelden in dit document worden voorgelegd aan de gewone algemene vergadering van 19 juni 2018. De lijst met criteria en het algemeen kader is uiteraard niet volledig en zal nog verder evolueren en uitgewerkt worden in aanloop naar onze volgende algemene vergadering in 2019.

De meest essentiële elementen vindt u ook terug in ons Jaarverslag 2017 – Vooruitzichten 2018.

III. Het sociaal oogmerk van SMartCoop ...

Zoals bepaald in artikel 3 van onze statuten hebben we ons volgende elementen als sociaal oogmerk vooropgesteld:

«Zoals bepaald in artikel 661, 1° van het Wetboek van Vennootschappen, **streven de vennoten geen vermogensvoordeel** na. Ze sluiten zich aan bij het principe van de voorrang van de arbeid en van de sociaal nuttige economische activiteit op het kapitaal en op de vergoeding van het kapitaal.

De activiteiten van de Vennootschap zijn gericht op de **individuele socio-economische ontwikkeling van de Vennoten**, om hun actie-en arbeidsmogelijkheden in de wereld te versterken, in alle ondernemende en solidaire autonomie. Ze streeft dit doel na met het model van een onderneming gedeeld door alle Vennoten die er werken.

De Vennootschap bevordert, zowel op Belgisch als op Europees niveau:

- de best mogelijke sociale en economische, fiscale en juridische **bescherming**,
- de erkenning van het sociaal en economisch **nut** van de Vennoten,
- hun persoonlijke **ontplooiing** en een optimale **werkomgeving**,
- de ontwikkeling van **rechten eigen aan een collectief**, sociaal nuttig en voordelig **model**, dat de nieuwe manieren van werken, ruilen, ondernemen en vergoed worden toelaat
- het **delen van de middelen en de risico's** inherent aan de onderneming en de arbeid. »

IV. ... en de realisatie ervan

a) Over het niet nastreven van een vermogensvoordeel en het principe van voorrang van arbeid op kapitaal
---

- SMartCoop heeft **14.515 vennoten**, waarvan 14.453 vennoot categorie A zijn en 62 vennoot van categorie B.
- Zoals vermeld in onze statuten heeft geen enkele van deze vennoten een vergoeding voor het kapitaal gekregen. Er worden enkel vergoedingen uitbetaald ingevolge arbeidscontracten, onder de vorm van lonen en auteursrechten.
- Het mandaat van de bestuurders is onbezoldigd. Het gaat om 5 vergaderingen van de Raad van bestuur en een informatief seminarie gedurende een weekend.
- De Raad van bestuur heeft zich in het verleden ertoe geëngageerd (en zal dat blijven doen) erover te waken dat alle andere verkozen mandaten binnen de coöperatie onbezoldigd blijven.
- Het gerealiseerde resultaat na belastingen van de SMart-groep zal in zijn geheel toegewezen worden aan de ondeelbare reserve zoals bepaald in de statuten onder artikel 43 'Bestemming'. Deze beslissing werd bekrachtigd op de AV van 29 mei 2018.

b) Over het feit dat de activiteiten van de Vennootschap **gewijd zijn aan de persoonlijke socio-economische ontwikkeling van de vennoten:**

Het doel is onderverdeeld in verschillende punten. We illustreren hieronder hoe we dit realiseren met een aantal voorbeelden van indicatoren:

- De best mogelijke sociale, economische, fiscale en juridische bescherming bevorderen:
  - Voortzetting van de opleidingsinspanningen van onze adviesverleners bij de economische begeleiding van de projectleiders, met inbegrip van de personen met in een precare situatie (zie jaarverslag p. 46)
  - Voortzetting van het experiment met de contracten van onbepaalde duur voor bepaalde projectleiders (zie jaarverslag p. 20). **17 leden werken momenteel onder contract van onbepaalde duur bij SMart.**
  - **76% van de omzet van de leden** in 2017 werd uitbetaald in de vorm van **loon en werkgeversbijdragen** (sociale Zekerheid, verzekeringen en garantiefonds voor uitzendkrachten) waardoor de leden toegang hebben tot het hoogste niveau van sociale bescherming (zie jaarverslag p.21)
  - **Ongeveer 2500 consultaties** (van verschillende aard) door onze **juridische** dienst gedurende 2017. Deze consultaties kunnen onder meer gaan over sociale, fiscale of commerciële geschillen. (zie jaarverslag p.47)
- De erkenning van ons sociaal en economisch **nut** bevorderen
  - De positionering van SMart als expert en deelname aan de werkzaamheden rond de Europese pijler van sociale rechten (zie jaarverslag p.77) (hoorzitting bij de Europese Commissie, deelname aan de sociale top in Göteborg, enz.)
  - SMart ontvangt de Social Innovation Award van het Joint Research Center (JRC) van de Europese Commissie in de categorie “beste bewijs van impact”.
  - Permanente uitwisseling tussen de afgevaardigd bestuurder en de belangrijkste socio-economische institutionele actoren: vakbonden, mutualiteiten, etc. (zie jaarverslag p. 8-9)
  - Onderzoeksresidentie van Michel Bauwens, wereldwijd erkend expert en theoreticus van de collaboratieve economie (zie jaarverslag p.55-57).
- Het bevorderen van persoonlijke groei en de keuze voor een optimale werkomgeving:
  - Ontwikkeling van ons netwerk van **coworking- en gedeelde ruimtes** voor de projectleiders (zie jaarverslag p. 37). Zo zijn er twee Brusselse gedeelde ruimtes van SMart (de Brussels Art Factory in Sint-Gillis en LaVallée in Molenbeek), dagelijkse werkplek voor meer dan 200 freelancers en creatieve makers.

- In het kader van SMart In Progress (SIP), jaarlijkse hernieuwing van de participatieve werkgroepen die openstaan voor de vennoten en waarbij de deelnemers bepaalde aspecten van het project van de coöperatie opnieuw kunnen definiëren
- Voortdurende verbetering van onze onthaalruimtes voor de projectleiders (nieuw onthaal in de 'KOP', in de hoofdzetel in Sint-Gillis, herdefiniëring en optimalisatie van het onthaal in de Brusselse teams, een betere beschikbaarheid van de adviesverleners. (zie jaarverslag p. 43-44).
- Een opleidingsprogramma voor de vennoten dat verder wordt aangevuld en geherstructureerd op basis van de geïdentificeerde behoeften. (zie jaarverslag p.48-49) Er werden in 2017, 31 trainingssessies afgeleverd voor een totaal van **216 uur. 450 mensen** namen gedurende het jaar deel aan ten minste één opleiding van SMart of van zijn partners.
- Creëren van specifieke rechten voor een collectief model:
  - Actieve deelname van SMart aan het I-Wire project, waarbij de collectieve vertegenwoordigersbehoeften van freelancers in hun professionele relaties worden onderzocht (meer bepaald met betrekking van hun arbeidsomstandigheden). (zie jaarverslag p. 56)
  - Ondersteuning van de Tamtam-campagne (zie jaarverslag p.65)
  - Een duidelijke wens om solidaire en sociale alternatieven te ontwikkelen voor platformwerkers om hun preciaire arbeidsomstandigheden te verbeteren:
    - Onderhandeling met twee vakbonden om een collectieve arbeidsovereenkomst voor fietskoeriers op te stellen ("Deliveroo-zaak") (zie jaarverslag p.24)
    - Bevordering van een gunstig ecosysteem voor het oprichten van coöperatieve platforms in Brussel (zie jaarverslag blz. 17). Steun voor projecten.
    - Promotie van het collectieve en gedeelde bedrijfsmodel bij onze partners en derden. Bijvoorbeeld: samenwerking met Microstart (zie jaarverslag p.81)
- Het mutualiseren van middelen en risico's:
  - In 2017 hebben we met ons eigen vermogen **167.920€ aan faillissementen van klanten** van onze leden gedekt. Een cijfer dat de coöperatie niet in gevaar brengt maar met een niet te verwaarlozen positief effect voor elke betrokken begunstigde (zie jaarverslag p. 22).
  - In 2017, hebben we **2420 dagen** arbeidsongeschiktheid gedekt als gevolg van **140 arbeidsongevallen**.

V. Perspectieven : sociale impact in brede zin

Naast de realisatie van het *maatschappelijk doel* van onze Vennootschap met Sociaal Oogmerk, en met de doelstelling om inclusiever te zijn, laat de noodzaak om de sociale impact van SMart beter te evalueren zich steeds meer voelen. Deze vraag begint een belangrijke rol in te nemen in het project, en is meer bepaald verbonden met de '*sociale innovatie*', een waarde en tegelijk een proces die zich in de kern van onze acties bevinden sinds het ontstaan van SMart.

Om samen met alle stakeholders van de coöperatie verder te evolueren in het definiëren hoe we deze sociale impact moeten beoordelen, stellen we een participatieve werkgroep voor in 2018-2019: "De sociale impact van SMart meten, is dit mogelijk? Wat zijn de criteria en de meest relevante indicatoren met het oog op onze maatschappelijke doelstelling?"

In voorbereiding van dit participatieve werk en om het debat te starten en te sensibiliseren rond de vraag, wordt er een workshop georganiseerd tijdens de Algemene vergadering van 19 juni 2018: "SMart en haar sociale impact.", geleid door Sébastien Paule (SMart) en Johanne Clotuche (Saw-B).